

Nieuwsbrief mei 2012

Speciale editie: Leren bij dementie

Deze nieuwsbrief wordt digitaal verspreid en verschijnt onregelmatig. In de nieuwsbrief wordt gezocht naar een mix van ontwikkelingen rond zorginnovatie en nieuwtjes over activiteiten van DAZ. Wij vergroten graag het bereik van de nieuwsbrief. Wilt u daarom collega's of andere belangstellenden attenderen op het bestaan van deze nieuwsbrief en vragen om zich ook aan te melden via www.anderszorgen.nl?

Er kan steeds meer

De ziekte van Alzheimer en aanverwante ziektes tasten de hersenen aan. Tot voor kort was zo ongeveer iedereen er van overtuigd dat dit alleen maar achteruitgang betekent. Inmiddels ontstaan steeds meer nieuwe inzichten dat mensen met dementie ook nieuwe dingen kunnen leren. Ook blijkt uit zowel wetenschappelijk onderzoek en de dagelijkse praktijk dat mensen met dementie ook dingen die zij niet meer kunnen doen – zoals bijvoorbeeld zichzelf aankleden of koffie zetten – toch weer opnieuw kunnen aanleren. Goede en structurele toepassing van dit lerend vermogen kan een enorme stimulans betekenen voor de kwaliteit van leven van de persoon met dementie, diens familie en voor professionele zorgverleners, maar maakt de dementiezorg ook veel betaalbaarder (o.a. dankzij meer zelfredzaamheid, minder storend gedrag, langer thuis wonen).

Iedereen denkt bij leren aan de rijtjes woordjes stampen op de middelbare school, het leren van hoofdsteden van landen of het doen van wiskundige oefeningen. Leren bij dementie heeft daar echter helemaal niets mee te maken. Bij leren door mensen met dementie gaat het vooral om 'automatisch' of 'onbewust' leren, een leervorm die ieder mens overigens zijn hele leven dagelijks toepast. Automatische of onbewuste leervormen die bij mensen met dementie in de regel goed werken zijn:

- Foutloos leren
- Emotieleren
- Associatieleren
- Belonen
- Stapsgewijs leren

De voorbeelden van resultaten zijn breed. Zo blijkt dat sommige mensen met (gevorderde) dementie zelfs beter met een Ipad uit de voeten kunnen dan met een gewoon boek. Dit komt omdat via de Ipad allerlei extra 'beloningen' mogelijk zijn. Niet alleen komt met één veeg over het scherm bijvoorbeeld een volgende foto tevoorschijn, maar er kan ook een muzikje, een complimentje of andere persoonlijke beloning worden toegevoegd.

Dankzij foutloos leren lukt het mensen die dat niet meer kunnen om dagelijkse handelingen als de was opvouwen, een senseo bedienen, of een vaste wandelroute in te slijpen.

Ook het 'afleren' lastig gedrag, zoals de alleenwonende dementerende moeder die haar dochter (te) vaak op een avond belt, of de bewoner van een verpleeghuis die de sfeer in de huiskamer bepaalt door steeds maar weer dezelfde vraag te stellen, is mogelijk.

Natuurlijk gaat leren bij dementie makkelijker bij beginnende dementie dan bij gevorderde dementie, maar het leren lukt bij de meeste mensen ook bij meer gevorderde stadia van het dementeringsproces.

Bewustzijn over eigen handelen bij familieleden en zorgverleners

Het team van DAZ is er van overtuigd dat wij pas aan het begin van de ontdekkingsstocht naar mogelijkheden staan. Het toepassen van het lerende vermogen vraagt om een gerichte aanpak, waarbij de rol van de 'coaches' van de persoon met dementie de sleutel voor succes is. Deze coaches zijn in de regel familie, vrijwilligers en zorgverleners. Zij kunnen hun rol van coach alleen maar goed uitvoeren als zij op de hoogte zijn van de invloed van hun eigen gedrag en eigen handelen op de persoon met dementie. Het succes van het toepassen van het lerende vermogen van mensen staat of valt met de houding van betrokken familieleden en zorgverleners. Onderlinge afstemming is noodzakelijk.

(Regionale) trainingen

Dit is één van de redenen dat DAZ begonnen is met trainen. In Utrecht en Amsterdam zijn inmiddels regionale pilottrainingen van 5 middagen gestart, met een gemengde deelnemersgroep (familie, verzorgenden, activiteitenbegeleiders, psychologen, specialisten ouderengeneeskunde, fysiotherapeuten, zelfstandigen en anderen). De gemengde trainingsgroep bevalt vooralsnog goed. Tijdens de trainingen wordt veel geoefend.

Op **5 juni 2012** start eenzelfde regionale training in **Rotterdam**. De andere trainingsdata zijn daar: 19 juni, 4 september, 18 september en 2 oktober. Op **6 juni 2012** start een regionale training in **Hengelo (Twente)**, met als overige data: 20 juni, 4 juli, 12 september, en 3 oktober. Bij deze beide trainingen zijn nog enkele plaatsen vrij. Aanmelden voor regionale trainingen kan via onderstaande link: <http://www.anderszorgen.nl/workshops/index.php>

Na de zomervakantie volgen andere regio's. Wilt u dat ook bij u in de omgeving een regionale 'Leren bij Dementietraining' gegeven wordt, geef dat dan svp aan ons door. Wij organiseren deze regionale training vanaf september dan ook bij u in de buurt. Of het nu in de Randstad, Brabant, het Noorden of Limburg is. Stuur uw wens svp in een mail naar info@anderszorgen.nl.

Uiteraard verzorgt DAZ ook trainingen 'Leren bij dementie' binnen zorg- en welzijnsorganisaties, waarbij zo nodig een trainingsprogramma op maat ontwikkeld wordt. Zoals het er nu naar uitziet starten na de zomervakantie op deze wijze bijvoorbeeld enkele trainingen bij locaties voor dagbesteding. Een train-de-trainer opzet is in voorbereiding.

DAZ heeft al bij diverse organisaties bredere trainingen verzorgd, ondermeer ter voorbereiding op kleinschalig wonen.

Congres

Op **18 juni 2012** is voor alweer de 3^e keer het congres 'Het Lerend vermogen van mensen met dementie'. Dit wordt georganiseerd door StudieArena, het Alzheimercentrum Nijmegen, de Haagse Hogeschool en DAZ. Naast toonaangevende sprekers, zijn er natuurlijk ook diverse workshops. De beide voorgaande edities werden door de aanwezigen met een hoog cijfer beoordeeld. Nieuw is een workshop over de organisatie van het lerend vermogen, gegeven door een casemanager en een beleidsmedewerkster van een zorginstelling. Het congres is ondermeer geaccrediteerd door: Verenso (vereniging van specialisten ouderengeneeskunde), Vereniging van ergotherapeuten, NVGF (Nederlandse Vereniging voor Fysiotherapie in de Geriatrie). Het congres is in Amersfoort.

Inschrijven en meer info: www.studiearena.nl.

Onderzoek

Wereldwijd wordt veel onderzoek gedaan naar het lerende vermogen van mensen met dementie. In Nederland wordt name bij het Alzheimercentrum Nijmegen/de Radboud Universiteit Nijmegen. Het onderzoeksteam in Nijmegen staat in contact met vergelijkbare teams over de hele wereld! Maar ook de Haagse Hogeschool is actief met dit thema. DAZ werkt met hen samen, zoals blijkt uit het gezamenlijk schrijven van het boek '*(Op)nieuw geleerd, oud gedaan*', dat geheel over het lerende vermogen van mensen met dementie gaat. Dit boek bevat zowel veel informatie over de methodiek, als veel praktijkverhalen.

Ook aan de slag?

Wilt u ook actiever worden met dit uitdagende thema? Dat kan op vele manieren:

- Meedoen aan een regionale training
- Organisatie van een training op maat in uw eigen organisatie
- Organiseren van één of meer lezingen/workshops bij uw organisatie
- U opgeven voor het congres van 18 juni
- Meedoen aan experimenten en/of onderzoek

Meerjarige afspraken

Een aantal zorginstellingen zet al verdergaande stappen. Zij willen dat het lerende vermogen deel gaat uitmaken van de kernwaarden van de eigen instelling. Oftewel dat alle medewerkers, vrijwilligers en familieleden deze vernieuwende methodiek kunnen toepassen. DAZ is met meerdere grote zorgorganisaties in gesprek over meerjarige afspraken om dit voor elkaar te krijgen. DAZ ondersteunt dergelijke trajecten met trainingen, interne symposia, communicatieactiviteiten, organisatie pilots, vernieuwende implementatiestrategieën e.d. Graag komen wij langs om ook de mogelijkheden hiervoor met u te verkennen.

Bewustwording

Aandacht voor het lerend vermogen begint met bewustwording. Collectieve aanschaf van het boek '*(Op)nieuw geleerd, oud gedaan*' kan bijdragen aan die bewustwording. Bijvoorbeeld Wereldalzheimerdag (21 september) is een uitgelezen dag om mensen die nu al met hart en ziel betrokken zijn bij de zorg voor mensen met dementie, in het zonnetje te zetten, door hen dit boek cadeau te geven. Bij collectieve aanschaf (100 boeken of meer) via ons kunt u zelf kiezen of u gebruik wilt maken van een kortingsregeling of dat u gratis enige ondersteuning krijgt bij de start van invoering van deze vernieuwende methodiek. Zie voor meer informatie over het boek:

www.opnieuwgeleerdoudgedaan.nl.

Deze nieuwsbrief is een uitgave van:

DAZ , Orchideestraat 15, 1214 BG Hilversum, 035-6220336

W: www.anderszorgen.nl E : info@anderszorgen.nl